

توسعه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران

"چالش ها و راهکارها"

تالیف

دکتر علی رحیم پور

سرشناسه: رحیم پور، علی، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور: توسعه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران: چالشها و راهکارها / مولف علی رحیم پور.
مشخصات نشر: تهران: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.
شابک: ۷-۱۳-۶۹۵۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرسته نویسی: فیپا
موضوع: گردشگری--ایران -- برنامه ریزی
موضوع: گردشگری و دولت
موضوع: جهانگردی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع: گردشگری -- ایران -- جنبه های اقتصادی
شماره روده: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری. پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
رده بندی کنگره: ۱۲۲ ر ۹ الف / ۱۵۵ G
رده بندی دیوید: ۳۳۸/۰۹۱
شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۲

توسعه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران "چالشها و راهکارها"

تالیف: علی رحیم پور
ناشر: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
نظارت و اجرا: علیرضا ناصری مالوانی
صفحه آرایي: الهام گودرزی
طراحی جلد: خسرو چگینی
مجری: موسسه هنری نقش و نگاه
چاپ نخست: ۱۳۹۲
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۷-۱۳-۶۹۵۳-۶۰۰-۹۷۸
قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال
همه حقوق برای ناشر محفوظ است

نشانی: تهران، میدان امام خمینی(ره)، خیابان امام خمینی(ره)، خیابان سی تیر، محوطه موزه ملی،
پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
تلفن: ۰۳۶۶۷۳۷۰۰۳ - ۸۸۹۳۴۶۹۲
وب سایت: www.rchtoobook.ir
پست الکترونیکی: ch.publish@yahoo.com

شایسته است که برای رسیدن به رونق و توسعه صنعت گردشگری و برخورداری از مزایای بی نظیر خدادادی در ایران اسلامی بایستی تغییرات اساسی در تفکر، برداشت، تصویر و کیفیت تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران کشور بوجود آید تا مردم عزیز و سربلند این سرزمین بهره‌مند شوند و جویای کار آن از دستاوردهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و بین‌المللی گردشگری برخوردار شوند.

شناسایی، معرفی و تحقیق و پژوهش برای ارائه راهکارهای اساسی برای برون رفت از وضعیت فعلی و رسیدن به وضع قابل قبول نیازمند عزم جدی مسئولان و مردم برای فراهم سازی زمینه لازم برای حضور مسئولان و صاحب نظران علم گردشگری و سایر علوم مرتبط است.

در این مجموعه تلاش شده است تا با نگاهی که شامل موانع، محدودیت‌های قانونی، آیین‌نامه‌ای، و رویه‌های ناکارآمد فعلی، شناسایی و اتخاذ تدابیر لازم قانونی و اجرایی برای رسیدن به وضع مطلوب ارائه گردد.

پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری در راستای تحقق اهداف تعیین شده با رویکرد علمی و پژوهشی و به منظور کمک هرچه بیشتر به حل مسایل پیش‌رو در همین به منظور تغذیه علمی و اطلاعاتی دست‌اندرکاران صنعت گردشگری کشور در حوزه‌های دولتی و خصوصی اقدام به انتشار این مجلد نموده است.

جلیل گلشن

رییس پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

این کتاب اساسی اجرای طرح پژوهشی:

مطالعه نظری، مقدماتی، مقدرات و فرآیندهای سرمایه‌گذاری گردشگری بخش خصوصی در جمهوری اسلامی ایران به منظور اصلاح قوانین و مقررات جهت رسیدن به الگوی مناسب، تهیه و تدوین شده است. بنابراین در مقدمه و متولی طرح معاونت سرمایه‌گذاری و طرح‌های سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بوده و امور اجرایی طرح را پژوهشکده گردشگری به عهده داشته است. همچنین نظارت علمی طرح در اختیار پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری بوده است. این طرح از نیمه دوم سال ۱۳۸۸ شروع و در نیمه دوم سال ۱۳۹۰ خاتمه یافت. کار استخراج، طبقه‌بندی، بازنگری اطلاعات و تدوین کتاب در خردادماه سال ۱۳۹۲ توسط مولف در پژوهشکده گردشگری به پایان رسید.

فهرست

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول: برنامه‌های منابع توسعه گردشگری
۱۵	۱-۱- سیاست‌ها و مأموریت‌های توسعه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران
۱۶	۱-۲- اهداف و مأموریت‌های توسعه گردشگری
۱۶	۱-۳- استراتژی‌های توسعه گردشگری
۱۷	۱-۴- منابع گردشگری و تولید محصول
۱۷	۱-۵- جاذبه‌های شاخص گردشگری ایران
۱۹	۱-۶- برنامه‌های توسعه کشور
۱۹	۱-۶-۱- برنامه‌های توسعه قبل از پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۶۱-۱۳۲۷)
۲۰	۱-۶-۱-۱- قانون برنامه اول عمرانی (۱۳۲۷-۱۳۳۲)
۲۱	۱-۶-۱-۲- قانون برنامه دوم عمرانی (۱۳۴۰-۱۳۴۴)
۲۳	۱-۶-۱-۳- قانون برنامه سوم عمرانی (۱۳۴۶-۱۳۵۱)
۲۴	۱-۶-۱-۴- قانون برنامه چهارم عمرانی (۱۳۵۱-۱۳۵۷)
۲۶	۱-۶-۱-۵- قانون برنامه پنجم عمرانی (۱۳۵۶-۱۳۵۹)
۲۸	۱-۶-۱-۶- قانون برنامه ششم عمرانی (۱۳۶۱-۱۳۵۷)
۲۹	۱-۶-۲- برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی (۱۳۹۴-۱۳۶۸)
۳۰	۱-۶-۲-۱- برنامه اول توسعه (۱۳۷۲-۱۳۶۸)
۳۳	۱-۶-۲-۲- برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (۱۳۸۳-۱۳۷۷)
۳۴	۱-۶-۲-۴- برنامه چهارم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی (۱۳۸۸-۱۳۸۴)
۳۶	۱-۶-۲-۵- قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
۴۰	۱-۷- چشم انداز صنعت گردشگری ایران در سال ۱۴۰۴
۴۰	۱-۷-۱- منابع مورد نیاز
۴۱	۱-۷-۲- برنامه‌های آینده
۴۲	۱-۸- اصول سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

- ۹-۱- وضعیت موجود سرمایه گذاری گردشگری در کشور ۴۶
- ۱۰-۱- سرمایه گذاران صنعت گردشگری ۴۶
- ۱۱-۱- فضای کسب و کار گردشگری ۴۸
- ۱۱-۱-۱- موانع مالی احداث و بهره برداری از پروژه های گردشگری ۴۹
- ۱۱-۱-۱-۱- موانع غیر مالی احداث و بهره برداری از پروژه های گردشگری ۵۰
- ۱۲-۱- موانع و مشکلات سرمایه گذاری گردشگری از نظر جامعه هتلداران ایران ۵۱
- ۱۳-۱- ضرورت تدوین و اجرای برنامه ملی توسعه و مدیریت گردشگری ۵۲
- ۱۴-۱- پروژه های پیش ساز برنامه ملی توسعه و مدیریت گردشگری ۵۴
- ۱۴-۱-۱- مهمترین اهداف محوری پروژه های پیش ساز ۵۴
- فصل دوم: بررسی موانع موجود و محدودیتهای عمومی توسعه صنعت گردشگری کشور ۵۷**
- ۲-۱- موانع و محدودیتهای ساختاری ۵۷
- ۱-۱-۱- عدم تدوین و اجرای برنامه ریزی به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه اقتصادی کشور ۵۷
- ۱-۱-۲- پدیده های ساختاری و پایبندی به اصول توسعه پایدار ۵۸
- ۱-۱-۳- ضعف در مدیریت مقابله ۶۰
- ۱-۱-۴- فقدان آمارهای مستند گردشگری برای برنامه ریزی ۶۱
- ۱-۱-۵- توزیع نامناسب تعطیلات سالانه ۶۲
- ۱-۱-۶- توزیع نامناسب مقاصد سفر ۶۳
- ۱-۱-۷- ناامنی در سفر (حوادث و تصادفات جابجایی) ۶۴
- ۱-۱-۸- عدم تعدیل پذیری سیستم قیمت گذاری خدمات در فصول کم مسافر ۶۷
- ۱-۱-۹- عدم برنامه ریزی برای حضور در بازارهای استعدادهای گردشگری ۶۸
- ۱-۱-۱۰- عدم اجرایی شدن کدهای ده گانه اخلاق جهانی گردشگری ۶۹
- ۱-۱-۱۱- عدم تشکیل کارگروه ملی و کد اخلاق جهانی گردشگری ۷۰
- ۱-۱-۱۲- کمبود زیرساختها و تجهیزات حمل و نقل مورد نیاز ۷۲
- ۲-۲- موانع و محدودیتهای رفتاری ۷۳
- ۲-۲-۱- ناآگاهی عمومی ۷۳
- ۲-۲-۲- عدم توجه به گردشگری سبز در برنامه های توسعه ۷۴
- ۲-۲-۳- فصلی بودن سفر ۷۵
- ۲-۲-۴- تشویق دولت به سفر در ایام تعطیلات ۷۶
- ۲-۲-۵- ضعف دستگاههای نظارتی بر نوع و کیفیت ارائه خدمات به گردشگران ۷۷
- ۲-۲-۶- منابع انسانی ۷۸
- ۲-۲-۷- کفایت دیپلماسی ۷۹

۸۰	گردشگری	۲-۲-۸- عدم توجه به برند ملی و فقدان برنامه‌ریزی برای برندسازی گردشگری و لگو و شعار
۸۳	فصل سوم: موانع و محدودیتهای اختصاصی صنعت گردشگری کشور «موانع و محدودیتهای سرمایه‌گذاری گردشگری»	
۸۴	۳-۱- روادید	
۸۴	۳-۲- قوانین، مقررات و تسهیلات گمرکی	
۸۵	۳-۳- یوتا ناژرگانی و عوارض گمرکی	
۸۵	۳-۴- استفاده از منابع مالی خارجی (فاینانس)	
۸۵	۳-۵- استفاده از تسهیلات بانکی برای احداث تاسیسات گردشگری	
۸۷	۳-۶- استفاده از کد های اعتباری بین‌المللی	
۸۷	۳-۷- مالکیت و مشارکت	
۸۸	۳-۸- مالیات بر تاسیسات و مالیات‌های گردشگری	
۸۸	۳-۹- صندوق ضمانت صادرات	
۸۹	۳-۱۰- کیفیت خدمات و استانداردها	
۹۰	۳-۱۲- مناطق نمونه گردشگری	
۹۱	۳-۱۳- سازمان حفاظت محیط زیست	
۹۲	۳-۱۴- مناطق آزاد صنعتی و تجاری	
۹۲	۳-۱۵- سهولت سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران	
۹۴	۳-۱۶- مالکیت دولتی و شبه دولتی تاسیسات گردشگری	
۹۶	۳-۱۷- سهم درآمدهای صنعت گردشگری در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی کشور	
۹۶	۳-۱۸- هنجارهای فرهنگی و قانونی جمهوری اسلامی ایران	
۹۷	۳-۱۹- سیاست‌های اصول‌گرایانه جمهوری اسلامی ایران	
۹۸	۳-۲۰- مشاوره و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری	
۹۸	۳-۲۱- تأمین زمین برای سرمایه‌گذاری گردشگری	
۹۹	۳-۲۲- اخذ موافقت اصولی برای سرمایه‌گذاری گردشگری	
۹۹	۳-۲۳- فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری صاحب برند دنیا در ایران	
۱۰۰	۳-۲۴- گرانی زمین و اختصاص حجم زیادی از سرمایه‌گذاری به تأمین زمین	
۱۰۱	۳-۲۵- دریافت مجوز ساخت از شهرداری‌ها	
۱۰۲	۳-۲۶- دانش و فناوری در احداث اماکن اقامتی و پذیرایی و ارائه خدمات	
۱۰۲	۳-۲۷- استفاده از نیروهای متخصص خارجی	
۱۰۳	۳-۲۸- تأمین انرژی	
۱۰۳	۳-۲۹- نرخ ارائه خدمات در واحدهای اقامتی و پذیرایی	

۳-۳۰- شرکت‌ها و دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری	۱۰۴
۳-۳۱- صنعت حمل و نقل در کشور	۱۰۷
۳-۳۲- مخابرات‌های قانونی و قوانین و مقررات اجرا نشده در صنعت گردشگری	۱۰۸
فصل چهارم: پیشنهادات اجرایی برای توسعه سرمایه‌گذاری گردشگری در جمهوری اسلامی ایران	
۴- پیشنهادات اجرایی	۱۱۳
۴-۱- روادید	۱۱۴
۴-۱-۱- قوانین، مقررات و تسهیلات گمرکی	۱۱۴
۴-۲- سود بازرگانی و عوارض گمرکی	۱۱۵
۴-۴- انبساط مرزهای مرزی خارجی (فاینانس)	۱۱۵
۴-۵- استفاده از تسهیلات بانکی برای احداث تأسیسات گردشگری	۱۱۵
۴-۶- استفاده از شرکت‌های اعماری بین‌المللی	۱۱۶
۴-۷- مالکیت و مشارکت	۱۱۷
۴-۸- مالیات بر تأسیسات و فعالیتهای گردشگری	۱۱۸
۴-۹- صندوق ضمانت صادرات	۱۱۸
۴-۱۰- کیفیت خدمات و استاندارد	۱۱۸
۴-۱۱- سازمان متولی سرمایه‌گذاری و نحوه سرمایه‌گذاری	۱۱۹
۴-۱۲- مناطق نمونه گردشگری	۱۲۰
۴-۱۳- سازمان حفاظت محیط زیست	۱۲۱
۴-۱۴- مناطق آزاد صنعتی و تجاری	۱۲۱
۴-۱۵- سهولت سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران	۱۲۲
۴-۱۶- مالکیت دولتی و شبه دولتی تأسیسات گردشگری	۱۲۴
۴-۱۷- سهم درآمدهای صنعت گردشگری در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی کشور	۱۲۵
۴-۱۸- هنجارهای فرهنگی و قانونی جمهوری اسلامی ایران	۱۲۵
۴-۱۹- سیاست‌های اصول‌گرایانه جمهوری اسلامی ایران	۱۲۶
۴-۲۰- مشاوره و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری	۱۲۶
۴-۲۱- تأمین زمین برای سرمایه‌گذاری گردشگری	۱۲۷
۴-۲۲- اخذ موافقت اصولی برای سرمایه‌گذاری گردشگری	۱۲۷
۴-۲۳- فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری صاحب برند دنیا در ایران	۱۲۷
۴-۲۴- گرانی زمین و اختصاص حجم زیادی از سرمایه‌گذاری به تأمین زمین	۱۲۸
۴-۲۵- دریافت مجوز ساخت از شهرداری‌ها	۱۲۸
۴-۲۶- دانش و فناوری در احداث اماکن اقامتی و پذیرایی و ارائه خدمات	۱۲۹

۱۳۰	۴-۲۷ استفاده از نیروهای متخصص خارجی
۱۳۰	۴-۲۸ تأمین انرژی
۱۳۰	۴-۲۹ نرخ ارائه خدمات در واحدهای اقامتی و پذیرایی
۱۳۱	۴-۳۰ شرکت‌ها و دفاترهای خدمات مسافرتی و گردشگری
۱۳۳	۴-۳۱ صنعت حمل و نقل در کشور
۱۳۵	فصل نهم: مصوبات پیشنهادی
۱۳۵	۵-۱ مصوبه پیشنهادی برای توسعه سرمایه‌گذاری گردشگری در جمهوری اسلامی ایران
۱۳۵	۵-۲ (ویرای) ورود به جمهوری اسلامی ایران
۱۳۶	۵-۳ قوانین، مقررات و تسهیلات گمرکی
۱۳۷	۵-۴ بودجه و گمرکات
۱۳۷	۵-۵ استفاده از منابع مالی خارجی (فاینانس)
۱۳۷	۵-۶ استفاده از ظرفیت‌های ملی
۱۳۸	۵-۷ مالکیت و مشارکت
۱۳۹	۵-۸ مالیات بر تاسیسات و فعالیت‌های گردشگری
۱۳۹	۵-۹ صندوق ضمانت صادرات
۱۴۰	۵-۱۰ کیفیت خدمات و استانداردها
۱۴۰	۵-۱۱ سازمان متولی سرمایه‌گذاری و نحوه سرمایه‌گذاری
۱۴۱	۵-۱۲ مناطق نمونه گردشگری
۱۴۱	۵-۱۳ سازمان حفاظت محیط زیست
۱۴۱	۵-۱۴ مناطق آزاد صنعتی و تجاری
۱۴۱	۵-۱۵ سهولت سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران
۱۴۲	۵-۱۶ مالکیت دولتی و شبه دولتی تاسیسات گردشگری
۱۴۳	۵-۱۷ سهم درآمدهای صنعت گردشگری در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی کشور
۱۴۳	۵-۱۸ هنجارهای فرهنگی و قانونی جمهوری اسلامی ایران
۱۴۴	۵-۱۹ سیاست‌های اصول‌گرایانه جمهوری اسلامی ایران
۱۴۴	۵-۲۰ مشاوره و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری
۱۴۴	۵-۲۱ تأمین زمین برای سرمایه‌گذاری گردشگری
۱۴۴	۵-۲۲ اخذ موافقت اصولی برای سرمایه‌گذاری گردشگری
۱۴۵	۵-۲۳ فعالیت شرکتهای سرمایه‌گذاری صاحب برند دنیا در ایران
۱۴۵	۵-۲۴ گرانی زمین و اختصاص حجم زیادی از سرمایه‌گذاری به تأمین زمین
۱۴۵	۵-۲۵ دریافت مجوز ساخت از شهرداری‌ها

۱۴۵.....	۵-۲۶- دانش و فناوری در احداث اماکن اقامتی و پذیرایی و ارائه خدمات
۱۴۶.....	۵-۲۷- استفاده از نیروهای متخصص خارجی
۱۴۶.....	۵-۲۸- تأمین انرژی
۱۴۶.....	۵-۲۹- نرخ ارائه خدمات در واحدهای اقامتی و پذیرایی
۱۴۶.....	۵-۳۰- شرکتها و دفترهای خدمات مسافرتی و گردشگری
۱۴۷.....	۵-۳۱- صنعت حمل و نقل در کشور
۱۴۹.....	فصل ششم: تحلیل صنعت گردشگری جهان، بازارهای آینده و جایگاه ایران
۱۴۹.....	۶-۱- مقدمه
۱۵۰.....	۶-۲- گردشگری در سال ۲۰۱۲
۱۵۲.....	۶-۳- بافتاری بین‌المللی گردشگری
۱۵۴.....	۶-۴- چشم‌انداز اقتصاد صنعت گردشگری در جهان
۱۵۵.....	۶-۵- بازارهای ملی و بین‌المللی سازمان جهانی گردشگری
۱۵۶.....	۶-۶- مقاصد برتر گردشگری در جهان
۱۵۷.....	۶-۷- دریافتی‌های گردشگری بین‌المللی (میلیارد دلار)
۱۶۳.....	۶-۸- گردشگری منطقه خاورمیانه
۱۶۴.....	۶-۹- میزان هزینه‌کرد گردشگران در مقاصد گردشگری
۱۶۶.....	۶-۱۰- کشورهای برتر هزینه‌کننده در گردشگری بین‌المللی
۱۶۸.....	۶-۱۲- سهم ایران از بازار تجارت بین‌المللی گردشگری در سال ۲۰۱۲
۱۷۱.....	۶-۱۳- گردشگری سلامت فرصتی برای ایران
۱۷۳.....	منابع

بدون شک توسعه گردشگری و رونق کسب و کار در این صنعت علاوه بر بهبود چهره و تصویر ج.ا.ایران بر نخبه‌رشدگان و علاقمندان به سرمایه‌گذاری در کشور، زمینه بهبود وضعیت مالی و رفاه اجتماعی مشارکین و کسب و کارها را فراهم آورده و با ایجاد اشتغال و درآمد مناسب، ثبات سیاسی و آرامش اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.

امروزه توسعه گردشگری و افزایش میزان تبادلات گردشگر در بین واحدهای سیاسی از جمله مهمترین شاخص‌های ارزیابی توسعه کشورها محسوب می‌شود. قطعاً این توسعه زمانی در کشوری همانند جمهوری اسلامی ایران اتفاق افتاد که مسئولان و برنامه‌ریزان نظام حکومتی بتوانند شرایط و تسهیلات حداقلی را برای سرمایه‌گذاران در این صنعت فراهم کنند.

شاید بتوان گفت که از جمله مهمترین اهداف اصولی و کارشناسی برای حرکت به این سو انجام مطالعات راهبردی به منظور شناسایی و معرفی موانع و محدودیت‌های سرمایه‌گذاری گردشگری در کشور برای جلب و جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی است که ما در این کتاب تلاش کرده‌ایم که تا حدودی به آن دست یابیم.

قطعاً با توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های گردشگری در کشور، گردشگری می‌تواند از جمله بخش‌های مهم و پایه‌ای در اقتصاد محسوب شود که توسعه آن منوجبات توسعه بسیاری از دیگر فعالیت‌های اقتصادی را به همراه خواهد داشت. بنابراین جلب سرمایه‌ها و سود این صنعت به مراتب اثراتی فراتر از نتایج مستقیم توسعه این بخش بر اقتصاد ایران دارد.

فعالیت‌های اقماری و تنوع فعالیت‌های مرتبط با صنعت گردشگری به حدی رسیده است که رونق این بخش، می‌تواند به عنوان موتور محرکی، سایر بخش‌های اقتصادی و اجتماعی جامعه را به حرکت درآورد.

قوانین، مقررات و دستورالعمل و رویه‌های ناسازگار و بعضاً قدیمی و ناکارآمد در حوزه صنعت گردشگری، همواره به عنوان سدی در مقابل سرمایه‌گذاران این بخش عمل کرده است. محقق در این کتاب ابتدا تلاش کرده است تا با مطالعه وضع موجود و بررسی مطالعات صورت گرفته در کشور

و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری چهره مشخص و شفاف از نظام حاکم بر حوزه سرمایه‌گذاری گردشگری کشور ارائه و سپس بر اساس سوابق و تجربیات اجرایی خود و کارشناسان دست‌اندرکار، چالش‌ها، موانع و محدودیت‌های قانونی و رویه‌های کاری نامناسب را شناسایی و بر حسب مورد ارائه راهکار قابل اجرا ارائه کند.

در فصل اول این مجموعه تلاش شده است تا برنامه‌ها و منابع توسعه گردشگری شامل سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران، استراتژی‌های توسعه گردشگری، چادربها و منابع گردشگری برای تولید محصول، برنامه‌های توسعه عمرانی و اقتصادی کشور در قبال و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و همچنین جایگاه این صنعت در روند اجرایی برنامه‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

در فصل دوم کتاب بررسی وضعیت موجود گردشگری کشور در اولویت قرار گرفته و رویکرد اصلی پژوهش، شناسایی موانع محدودیت‌های عمومی توسعه صنعت گردشگری کشور بوده است. در این فصل موانع پیش‌رو در توسعه گردشگری ساختاری و رفتاری شامل عدم محوریت گردشگری به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه اقتصادی کشور، ضعف در مدیریت مقصد، وضعیت نامناسب تعطیلات سالانه، توزیع نامناسب مقاصد سفر، ناامنی در سفر، عدم برنامه‌ریزی برای حضور در بازارهای استراتژیک گردشگری، ناآرامی عمومی، عدم توجه به گردشگری سبز در برنامه‌های توسعه، فصلی بودن سفر، ضعف دستگاه‌ها، ضعف در نوع و کیفیت ارائه خدمات به گردشگران، منابع انسانی، کفایت دیپلماسی و عدم توجه به برند ملی و فقدان برنامه‌ریزی برای برندسازی گردشگری و الگو و شعار گردشگری از مهمترین موضوعاتی است که بر روی آنها تمرکز شده است. در فصل سوم، رویکرد کتاب به شناسایی موانع و محدودیت‌های سرمایه‌گذاری گردشگری معطوف شده که عمدتاً گریبان‌گیر سرمایه‌گذاران بخش خصوصی علامند به سرمایه‌گذاری در این صنعت می‌باشند. در این بحث به مواردی مهمی از جمله روانی، قوانین، مقررات و تسهیلات گمرکی، سود بازرگانی و عوارض گمرکی، مالکیت و مشارکت، کیفیت خدمات و استانداردها و... اشاره شده است.

فصل چهارم کتاب پیشنهادات اجرایی برای توسعه سرمایه‌گذاری گردشگری در جمهوری اسلامی ایران را در بر می‌گیرد و در فصل پنجم مصوبات پیشنهادی برای توسعه سرمایه‌گذاری گردشگری در جمهوری اسلامی ایران در ۳۱ سرفصل آورده شده است. در نهایت در فصل ششم به تحلیل آماری صنعت گردشگری جهان در سال ۲۰۱۲، بازارهای آینده و بررسی جایگاه ایران در بازارهای بین‌المللی تجارت گردشگری پرداخته شده است.

کتابی که پیش روی شما قرار دارد قطعاً نمی‌تواند کلیه موانع و محدودیت‌ها و راهکارهای توسعه صنعت گردشگری کشور را شامل شود. اگر چه سعی شده است که این امکان تا حدودی فراهم شود که خواننده محترم بتواند با نگاهی اجمالی به مهمترین سرفصل‌های مورد نظر دست یابد. اما آنچه مهم است ارائه نکته نظرات انتقادی و اصلاحی شما عزیزان است که می‌تواند مباحث این مجموعه را غنی‌تر سازد. امید است تا با این اقدام ارزشمند ضمن کمک به افزایش اطلاعات و اندوخته‌های مولف، زمینه شناسایی و رفع هر چه بیشتر معضلات پیش‌روی صنعت گردشگری کشور فراهم گردد.

در ادامه لازم می‌دانم از زحمات همه همکاران خودم در سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و همچنین پژوهشکده گردشگری قدردانی نمایم. زحمات جناب آقای دکتر ناصر رضایی، دکتر حسن آذینی، سید حسن قدمگاهی، خسرو ایرانپور، سید مهدی کلیددارزاده، دکتر سید محسن امامی، مهندس محمد معزالدین، رجبعلی خسروآبادی، مهندس سید حسین مرعشی، دکتر عبدالرضا رکن‌الدین افشاری، دکتر محمد حسین ایمانی و دکتر غلامحیدر ابراهیم‌بای سلامی و همه اندیشمندان و صاحبان ایران مستترم در انجمن علمی گردشگری ایران که همیاری و ارائه نکته نظرات آنان در ایجاد انگیزه برای جمع‌آوری و تدوین این مجلد نقش اساسی را داشت، سپاسگزاری و قدردانی نمایم.

با احترام

علی رحیم پور